Після конфіскати — другий наклад

Ч. 158 (10.835). Львів, середа 21. липня 1926. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Експозе премієра Бартля.

Варшава, 19. липня 1926.

На нинішньому засіданні сойму виголосив прем. Бартель велике експозе, в якому порушив цілість державних справ. Промова тягнулася поверх дві години. Палата, що зібралася в комплеті, вислухала його спокійно; лише в кількох місцях чути були оклики: „Випустити політичних вязнів!" Премієр спинився довше на справі т. зв. національних меншостей. Той уступ його промови подаємо нижче дослівно.

В моїй внутрішній політиці — говорив премієр — уряд братиме під увагу реалізацію інтересів широких мас населення, маючи на думці передовсім запевнення умов добробуту і їх культурних потреб. Уряд прямуватиме при помочі своїх органів до безпосереднього контакту з широкими масами населення, а то шляхом оживлення адміністрації й урухомлення самоврядування. **Уряд змагатиме до злагідження тертя поміж національними і віроісповідними групами, до витворення гармонії умов співжиття населення ріжної народности і культури**, перестерігаючи пильно повищих засад, що мають на увазі узглядження життєвого інтересу меншостей. Одночасно уряд рішучо протиставиться всякій діяльности, що шкодить інтересам держави, з якої сторони вона не виходилаб.

Оскільки справа в проступках, що випливають виключно або в більшій части з мотивів політичних чи національних, поповнених перед 1. квітня 1923, уряд прямуватиме до їх ліквідації шляхом уморення при помочі прокураторських внесків, а також індивідуального помилування в правних межах.

Уряд переведе у відповідний спосіб знесення останків обмежень характеристичних прав національних і віроісповідних, що лишилися по давніх заборах.

Льояльне примінювання постанов конституції і заключених державою трактатів доведе до управильнення справи державної приналежности. **Приспішення виконання земельної реформи, упрощення аграрних приписів, парцеляційні справи** — ось низка задач, які уряд хоче виконати в інтересі національних меншостей. **Уряд уважає пильною справою переведення ревізії шкільного закону з 31. липня 1924 і зміну системи складання декляра ції.**

Дальше премієр заявляє, що господарський антисемітизм є шкідливий для держави. Уряд уважає конечною річчю перестерігати безсторонности і справедливости. Особливо в ділянці податковій і кредитовій, а також в ділянці продукційних кредитів уряд буде кермуватись річевими, а не національними і віроісповідними мотивами.

Ніяких таємних пактів з жидівським населенням уряд робити не буде, але стоятиме твердо на становищі виконування постанов конституції. Уряд ствердить відповідним шляхом, що всі обмеження прав Жидів, видані давніми заборчими владами, є знесені і проти жидівського населення примінювані не будуть.

В инших частях своєї промови прем. Бартель вияснював, що його уряд домагається для себе повновластей з уваги на ситуацію краю. Опісля обговорив ситуацію буджетову і валютову, ствердив зменшення безробіття і стабілізацію цін та спинився довше на реформі адміністрації, заповідаючи, що уряд змагатиме до скріплення влади. Дальше сказав, що уряд доцінює конечність ожилення самоврядного життя і старатиметься якнайскорше відновити представництва як першу умову до нормального істнування самоврядування. Висліди праці адміністраційної комісії сойму, особливо щодо устрою міських громад, є для премієра вдоволяючими. Закінчив премієр свою промову, подавши широкий господарський плян уряду.

Сойм.

Голосування над зміною конституції.

Варшава, 19. липня 1926.

На сьогоднішньому передполудневому засіданні сойму приступлено до 3 го читання закону 1) в справі ратифікації гарантійного трактату між Польщею і Румунією, 2) ратифікації додаткових протоколів до торговельної конвенції з Чехословаччиною, 3) конзулярної конвенції з Францією, 4) ратифікації конвенції з Францією про пересилку судових листувань. Ратифікаційні закони відіслано до комісії закордонних справ і приступлено до дальшої дискусії над законами про зміну конституції.

Референт пос. Хацінський зазначив, що до закону того внесено стільки поправок, що колиб перейшла тільки половина з них, то вже з проєкту нічого не лишилосяб. Промовець підтримує первісний внесок комісії.

Приступлено до другої частини справоздання конституційної комісії (законопроєкт про повновласти). При цій точці забрав слово премієр Бартель. Його промову подаємо окремо. В дискусії над проектом промовляв між инш. посол Стронський (ЗЛН). Він ствердив, що направа устрою була вже актуальна в Польщі ще перед розборами. Переходячи до урядового проєкту і проєктів комісії, Стронський зазначив, що єдиний закид, який можна зробити урядові, є той, що він домагається замало. Є ще багато пожиточних річей для краю, яких сойм взагалі не вирішить. Тому конечною є зміна виборчої ординації, щоб мати ліпший сойм.

Після цього приступлено до голосування над проєктом закону про зміну конституції.

Параграф перший про усталення буджету на найближчий буджетовий рік принято. Параграф другий про знесення постанов, які торкаються пропорціональности виборів, відкинено поіменним голосуванням 179 проти 171 гол. Параграф третій про піднесення віку активного виборчого права мав 185 голосів проти 180 при недостачі кваліфікованої більшости. Параграф цей счеркнено. Параграф четвертий про вік пасивного виборчого права зібрав 185 голосів проти 163 і також перепав задля недостачі кваліфікованої більшости. Параграф пятий про посольську відповідальність зібрав 183 голоси проти 178. Його счеркнено також. § 6 проєкту говорить про втрачення мандату в разі витягання для себе користей від уряду. До нього зголосив поправку пос. Ліберман (ППС.) того змісту, аби жадання того ствердження могло виходити не тільки від маршалка сойму, а й від найвищої контрольної державної палати. Поправку принято 231 голосами проти 109. § 7. принято в урядовій стилізації. § 8. (про права президента розвязати сойм і сенат) відіслано до конституційної комісії. § 9. принято в стилізації комісії, § 10. (кожне воєвідство є окремим виборчим округом до сенату) відкинено. Перепали також внесення, щоби сойм і сенат мали по 100 членів.

Продовження голосування відбудеться сьогодня.

Уряд Еріо.

Париж, 19. липня 1926.

Сподіваються, що сьогодня Еріо представить президентові лісту нового кабінету. Кабінет матиме лівий характер. В склад кабінету має увійти м. ін. Пенлеве.

Біржа.

Гроші.

Тенденція легко звижкова. Оборот слабий.

Валюти: Амер. дол. 9.20—9.22, канад. дол. 9.12—9.15, чеська корона 0.27—0.28, леї 4.50—4.75, франц. франк 0.22 до 0.23, швайц. франк 1.74—1.75, англ. фунт 43.50—44.50.

Сентиментальний міністр.

Львів, 20. липня 1926.

Інтервю, якого уділив теперішній міністр освіти А. Суйковський, варшавському кореспондентові „Діла", замітне тим, що воно, як казав міністр, було взагалі першим, а далі ще й тим, що воно має наскрізь сентиментально-ліричний характер. Наш кореспондент передав вірно перебіг розмови з міністром і в такому виді ми її видрукували. Тепер не можемо не висловити свого погляду на те інтервю.

Перш за все мусимо ствердити, що такої лірики від міністрів ми взагалі не привикли чути. Та й не в звичаю це державних мужів, щоби в політичних розмовах на конкретні політичні питання розводити особисті сентименти. Новий міністр освіти підходить до того з иншого становища. Знаючи мабуть про те, що Українці нарід по своїй традиції сентиментальний, ще й до того зі сентиментальною піснею, мабуть міністр припускав, що Українці вповні вдовоExternal вже особистими його сентиментами.

„Що до справи українського університету, то уповажнюю Вас — казав дослівно мін. А. Суйковський — до оголошення, що **хочу справу рушити з місця!**" Котрий це вже з черги раз рухають цю справу з місця? — І хто її вже не рухав? — А вона все одно на місці! „Не знаю, які стріну перешкоди в своїй роботі, і тому **нічого не обіцяю!**" — отже повище уповноваження закомунікувати всім і вся про рушення з місця одної тільки справи університету, поминувши цілу низку инших далеко важніших для українського народу шкільних справ, новий міністер теж ослабив наведеним реченням.

Та вершком, так сказати, лиризму і сентиментальности міністра є його запевнення, що замісць щонебудь обіцяти, чи щонебудь робити він обіцює молитися „молитвою" Костецького з незвичайно сумною історичною традицією для Польщі, України та Литви. Та до цілої сентиментальної розмови А. Суйковського символіка і зміст тієї молитви допасовані досить добре. Виключно хіба „дипльоматії" міністра, що в своїй розмові нічого конкретного не сказав, треба завдячувати сентиментальний цитат молитви. Бож нам відомо, що він незвичайно ліберальний та в минулому тверезий і позбавлений сентименталізму політик. Як отже пояснити той дивоглядний цитат?

І цей цитат зі Самійленка, виголошений навіть українською мовою, і „молитва" і куртуазійна згадка

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 337/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 153 (10.830) z dnia 15 lipca 1926 roku pod tytułem: 1) „Do czoho primaje Polaszcza?" a) między słowami: zrobyty... a słowami: ...ia; b) między słowami: parlamentaryzm... a słowami: Prawda; 2) Z kroniki „Nowyny" p. t. „Ukrainica" między słowami: urody... a słowami: Polszczeju, zawierają ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) i z art. 24 ust. pras. z dnia 17. XII. 1862, ad 2) znamiona zbrodni z § 65a) ustawy karnej i uznał dokonaną 14. lipca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 16. lipca 1926 r. Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 343/26/2 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 154 (10.831) z dnia 16. lipca 1926 roku pod tytułem: 1) „Samowrjaduwannja" a) od początku tego artykułu do słów: ruina — włącznie, b) między słowami: samowrjaduwannja... a słowami: Nyni Hiky; 2) „Reformatory" a) między słowami: obrazky... a słowami: najszlyas, b) między słowami: Vszyszkoly... a: A zresztoju, c) od słów: Szkoła, my... do końca tego artykułu; 3) ...czy ślidcza ekspozytura" a) między słowami: dokument... a słowami: opowidajut, b) między słowami: kateborjamy... a Budemo, zawierają ad 1) i 2) znamiona zbrodni z § 65a) ust. ad 3) znamiona występku z § 305 uk. i uznał dokonaną w dniu 15. VII. br. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863, t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. P. Lwów, dnia 16. lipca 1926. r. Hawel.

— Українець редактором американської газети. Канадійський „Український Голос" повідомляє, що редактором тижневика „The Peoples Press" з Н її rk Кuвот Сои-ty, в Мінесоті є Українець, В. Мігайчук, бувший учитель у Манітобі.

— Особисті вісти. Дня 30. червня 1926 р. промувалася у Загребі на доктора медицини Анна з Мосильницьких Чабакова, донька нашого бувшого посла і внука бл. п. д-ра Андроніка Могильницького.

— Чудасія. Читаємо в польській пресі такий комунікатик: „Сенат варшавського університету рішив внаслідок важкої господарської ситуації університету і важкої до не передбачення долі цієї найвищої школи, стримати на рік 1926/7 впис до неї. Праця цього заведення припинена. Нема грошей на лябораторійні роботи. Електрівня стримала доступ електр. течії до варшавської політехніки, тому, що не одержала довгу за електрику 59.000 зол." Додайте до цього ще пояснення, що університетські такси та іспити є нині в польських університетах такі високі, що студії стануть майже люксусом і що доляр паде, бо фінансова ситуація в Польщі буцім-то поправляється

— Гасло „Свій до свого" в практиці. Одержуємо таку новинку: В сел. Якубовій Волі, пов. Дрогобич будує поширений церковний комітет резиденцію для тут. пароха. Хоча ввійшло більш як 10 оферт від мулярів та столярів-Українців, мулярську і столярську роботу дістали Поляки. Та ще не якібудь, а такі, що служили при „зьотній жандармерії", котра добре далася в знаки нашому селу місту. Якщо це правда, то гірка.

— Ліки доложіють. Аптики піднесли на 10 проц. свою тарифу. Всі дивуються: чим пояснити цю дорожнечу при знижці доляра. Хіба тим, що нпр. епідемія шкарлятини зростає і що недужий не може обійтись без ліків і мусить заплатити те, що за них аптикар хоче.

— Наші письменники, які майже без виїмку живуть з инших професій і на вакаціях мають найбільше часу писати для літератури, нехай знають, що „Кооператива „Український Театр" у Львові (Руська 18.) розписала конкурс на пєсу до 1. вересня з нагородою 100 долярів.

— Володарі нинішньої доби. Відомі американські герої фільми Дуглас Фербенкс і його жінка Мері Пікфорд вибрались з царства фільмових фабрик Голівуд (Каліфорнія) до Стовпців (Радянська Росія), де мають підписати з радянським урядом довголітню умову на збут своїх фільм. Їдуть вони спеціяльними сальоновими поїздами, експресами; подорож з Парижа до Москви коштуватиме їх 1500 дол. Американські артисти цікаві також познайомитись з радянським фільмовим мистецтвом. З Москви вернуться до Праги, з Карльсбаду до Ню-Йорку, а звідти поїдуть в подорож по Японії та Китаю. І як не заздрити фільмовим артистам?

— Світова хроніка. Румунська королева Марія їде від вересня до грудня до Сполучених Держав і зупиниться довший час у відомого міліярдера Гіля. Добре бути королевою.

— Наївні поетки. Цими днями в однім з паризьких судів переслухували цікавого ошуканця, який мав проти себе більш як тузин поеток. Добродій Леве пошив у дурні ці ніжні істоти, пишучи до них листи і особисто представляючись, як редактор нового літературного журналу, ще й власник поетичного замку в околиці Парижа. Він виступав перед ними як кандидат на мужа і їх меценат, рахуючи на те, що обіцюючи їм видрукувати їх твори, легше найде доступ до їх кишені. Він брав від них чимало грошей на кошти друку їх творів, які мали їм зєднати славу завдяки його впливам. На судовій салі, де поетки обвинувачували Леве, найшлись і дами в досить поважнім віці, що зітхали в поезіях і в прозі.

— Оригінальна церква. У Льондоні відчинили нову дивну святиню. Має вона півколисте, блакитне склепіння, засіяне зірками. Довкола галерії з прапорами безліч европейських народів і Японії. На середині амфітеатру темноблакитний килим. Над ним чотирокутній мармуровий вівтар: „Вівтар ідеалу", так написано. Є це нова церква — „Етична". Її вірні звеличують ідеал людяности і постаті тих, що йому служили: від Будди, Сократа, Христа аж до Шелі, Емерзона, Уітмана і далі... На вітражі, в одному вікні, образ святої Жанни д'Арк і її звеличників, пів-святих А. Франса і Б. Шова (варто би почути злобну увагу таких двох іроністів, що не сподівались попасти в святі!). Ті, що сюди приходять, співають натхнені гимни з найкращих поезій Шелі, Свінберна або Уітмана. Між статуями Христа та Будди гарна дубова шафа з творами, з яких співають ці нові псальми. Христос є тут символом найвищої людяности, Будда — ідеалом досконалення. У малих нішах золочені урни з попелом з посмертних останків померших членів товариства. Віру та мету такої нової організації зясувати дуже важко, або й дуже легко. Нпр. коли хто вірить, що фунт штерлінг більше варта, як захід сонця, той не є людиною. „Нашим завданням — кажуть організатори цієї святині — є розбуджувати почуття добра, правди та краси". Важке завдання в нинішні часи!

— Національний склад київських профсоюзів. На останньому засіданні президії Окрпрофради вислухали звіт про наслідки перепису національного складу профсоюзів Київщини. Обслідувано 565 колективів, що охоплюють 85.873 робітників та службовиків, себто 92 прц. всього міського пролетаріяту. Допитували всього лише 77.257 осіб. Вони діляться між 4 основні національности: 45, 1 прц. є Українців, 26, 3 прц. — руських 21, 6 прц. — Евреї, 2, 3 прц. — Поляків, 4, 7 прц. — инших.

Закордонні часописи проситься о передрук. — Хто знає адресу Івана Рибака з Мальчич, що виїхав з сілсю в р. 1915 на Волинь, а тепер має перебувати на Кримі або на Кубанщині (може й на Донщині), — зволить повідомити Марію Рось — Колобич в Мальчичах, п. Мшана коло Львова. 102 1—1

Дописи.

Турка н. С. (*Шевченківське свято*). В дні 4. липня 1926 відсвятковано в Турці роковини смерти нашого Кобзаря в той спосіб, що після відспівання місцевим хором „Заповіту" виголосив д-р М. Кондрат гарну промову про значіння Шевченка, потім аматорський кружок турчанської філії „Просвіти" відограв під випробованою режисерією п. О. Утриска драму Н. Тогобочного „Мати наймичка". Титулову ролю виконала бездоганно п. Марія Мельникова зі Львова, а всі артистки вивязалися зі своїх задач дуже добре, якщо зважиться сценічну слабкість згаданої штуки. Прикро вражало, що присутніх було всього 5 священиків і 12 учителів, а з міщан не явилися навіть члени філіяльного виділу „Просвіти"! Це назагал дуже гарне свято закінчила численно зібрана публика піснею „Ще не вмерла". **Учасник.**

Поморяни пов. Зборів. (*Концерт Золочівців*). Дня 11. VII. ц. р. зробив нам небувалу несподіванку д-р Герета із Золочева, прибувши до нашої закутини з золочівським читальняним хором на гостинний виступ. Тому, що цілий день падав обильний дощ, Поморяни були переконані, що заповіджений концерт народніх пісень не відбудеться. Одначе хор зі своїм дирігентом д-ром Геретою і зі смичковим квартетом прибув до Поморян на час і для Поморянців, які прибули численно на концерт, змогу почути справді артистично виконані народні пісні на чоловічі, дівочі і мішані хори, в композиціях Людкевича, Колесси, Леонтовича, Степенка, Кошевича, Вериківського, Степового, Богуславського й инших. В програму входили українські народні пісні, як щедрівки, веснянки, пісні весільні, бурлацькі і чумацькі, думи і думки, а крім цього кілька творів найвизначніших галицьких композиторів, як „Українська Баркароля" Людкевича на дівочий хор і Січинського „Даречне пісне" на чоловічий хор. Чимало причинились до викликання великого ефекту мальовничі народні строї, в які були вбрані члени хору. Дуже гарно вивязався зі свого завдання смичковий квартет, який відограв 15-тий квартет Гайдна. — **Поморянець.**

Всячина.

Що може витримати людське серце! У німецькій місцевости Штейнамангер прийшов до лікаря приватний урядовець і нарікав, що відчуває, як щось його тисне під серце; має враження, що не є від револьверової кулі, яка лежить у його серці. Лікар спершу гадав, що пацієнт жартує. Та взявши його під Рентгена, ледві повірив своїм очам: у правій комірці серця побачив обриси кулі. Він прикликав ще инших лікарів і всі ствердили це саме. Пацієнт заявив, що в 1915 р. цю кулю одержав на російськім фронті. Лікарі ствердили з зачудуванням, що ця куля не перешкаджає функціям серця, хоч спроба її операції була би причиною негайної смерти.

З вічевого руху.

Віче в Миклашові, повіт Львів.

Дня 11 липня ц. р. відбулося в Миклашові політичне віче Українського Національно-демократичного Обєднання у великій салі чит. „Просвіти". Віче отворив місцевий господар п. Сенько Попович. До президії віча покликано господарів: пп. Івана Бубелу, Федька Чорного та Івана Поповича. Реферат про політичне положення українського народу та про завдання Обєднання виголосив голова Повітового Народнього Комітету Обєднання п. Іван Ліщинський зі Львова. Реферат про практичне переведення народньої організації по громадах виголосив п. П. Вишневський. Відрадною була поява на вічу більшої кількости старшої молоді, яка з великим заінтересуванням прислухувалася рефератам. Хоча віче протягнулося поверх чотири години, молодь не мала охоти, не зважаючи на уряджуваний того дня фестин, виходити зі салі і референти примушені були ще говорити про фахові школи і розвій ремесла, про кооперативи і господарські справи. В Миклашеві дається дуже відчути недостача ідейної людини, що давалаб товчок і напрямок громадській роботі. Наслідки такої роботи булиб великі, бо населення національно свідоме й імпульсивне.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Михайло Старицький: „Облога Буші". Історична повість з часів Хмельниччини. Третє видання. Накладом Українського Педагогічного Товариства. Львів, 1926, ст. 95, 8°.

Це видання, як і недавнє видання УПТ. прегарної повісти Маковея „Ярошенко", треба щиро повитати. Такої лектури побажатиб у нас якнайбільше, особливо для молодшого покоління, яке в значній мірі виховується в чужій школі і під чужими впливами та розчитується чимраз більше в сусідській літературі. Про прикмети повісти Старицького „Облога Буші", яка отсе вийшла вже в третє, не приходиться багато говорити. Вистарчить ствердити, що книжка має свою літературну вартість, а крім того впливає незвичайно додатно на патріотичне виховання читача. Додані при кінці книжки пояснення менше зрозумілих слів роблять її приступною для найширшого круга читачів. Обовязком нашої громади ширити масово „Облогу Буші", „Ярошенка" й инші подібні історичні повісти, а наші видавництва повинні видавати таких річей якнайбільше.

ОПОВІСТКИ.

Для навчання класичної фільольогії у вищих класах зголоситься письменно абсольвенти фільософічного виділу до Головної Управи Українського Педагогічного Товариства у Львові (Ринок 10) — *Інспекторат.* 100 2—3

Позір Тернопільщина! Перші загальні збори Т-ва „Українська Академічна Громада" в Тернополі, відбудуться 1-го серпня 1926 р. в 10-ій год. рано в салі „Міщанського Брацтва", з таким денним порядком: 1) Відкриття зборів. 2) Вибір президії. 3) Відчитання статуту. 4) Вибір управи і контрольної комісії. 5) Внески і запити. — Проситься всіх товаришів(ок) студентів і абсольвентів високих шкіл, як також абсольвентів середніх шкіл взяти якнайчисленнішу участь. — Ініціятивний Комітет: Степан Лининський, Ярослав Кучерський, Василь Чужак.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ станції для ученика 8-ої гімназіяльної при інтелігентній родині. Найрадше осібна, вигідна комната, та опіка над ним. Ученик слабого здоровля, дуже спокійний, несміливий і вражливий. Винагорода в долярах, злотих, та харчах. Зголошення до Адміністрації „Діла" для управителя школи. 103 1—3

ГОРИСТО-ЛІСИСТА околиця, близько зал. двірця Підвисоке в роді лісничівки, продається 5 моргів поля разом з будинками за 800 долярів. Роман Будзяк Тернопіль, Котляревського 29. 104 1-1

ПРОДАМ велику реальність в Тернополі 4 будинки, 25 убікацій, з тих 8 вільних 1500 m² саду з городом, 60 овочевих дерев за 3.800 долярів. Роман Будзяк Тернопіль, Котляревського 29. 104a1

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонії, майже нові завсіди на складі, на різні ціни продає, купує, міняє готівкою. Гавен Панська 21. Тел. 35—45 27 6—10

УЧИТЕЛЬ, літ 41, оженяться з інтелігентною панною або бездітною вдовою. Неаноніміні листи просить слати до Адміністрації „Діла" для „Учителя" до 28. липня. 99 2—3

УКРАЇНСЬКА РОДИНА на провінції прийме негайно за добрим винагородженням кухарку молоду, чесну, спокійну, котра могла би самостійно вести кухню. Свідоцтва або письма поучаючі вимагані, звернеться оплатно. Відомість в Адм. „Діла". 90 3—3

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кг. кошиках найліпшої якости франко за післяплатою 17 зол. Віктор Нисєбраум, Заліщики. 89 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

куючи безличи диких свиней та ріжних дрібних звірят і птиць.

Коли не в такому розмірі як Дунай, то всеж таки величезні школи та багато людських жертв спричинили й инші річки, бо зливи йдуть на території цілої держави і без нещастя не обійшлося ні в Македонії, ні в Чорній Горі. Де нема рік і річок, там страшні дощі з бурями перетворювали за яку годину все в бурхливі хвилі, які, зробивши спустошення, знову зникали.

Уряд до цього часу призначив 5 міліонів динарів на поміч тим, що потерпіли від повени, але на скільки ця сума мізерна, видно хочби з того, що лише в одній области Бачки шкоди виносять біля 70 міліонів дин. Правда, що Бачка найбільше зазнала лиха, але й инших 21 округів у більшій чи меншій мірі спустошила вода.

Сам Білгород особливої біди не зазнав, хоча і стоїть у трикутнику між Дунаєм та Савою. Лише залило, без особливої шкоди, деякі вулиці на долині. Але це не заважає білгородським мешканцям бути в доброму настрою, по старому забавлятись і похитувати головами, читаючи в газетах про страшні повени з таким виглядом, немов це все відбувається десь у далекій Південній Америці чи Австралії, а не в їхній-же власній державі.

В. Анський.

Національне свято 14. липня у Франції.

Париж, 15. липня.

В 1790 році на місяць липень перший раз готовився французький народ до свого першого національного свята. Майже всі мешканці міста Парижа добровільно прямували на Марсове поле. Між тими добровільними робітниками було видко дуже багато елеґантних дам у шовкових вбраннях, яким тоді перший раз руки покрилися мозолями від праці.

14. липня це були перші роковини взяття Бастилі. Але це свято не було лише святом взяття Бастилі, але також святом обєднання всіх Французів. Мешканці Парижа з великим одушевленням приймали день за днем на свято прибуваючих депутатів зі всіх закутків Франції.

Це були тижні радощів революції. В той час ще дрімало страхіття революційних подій і ще голова Марії Антоанетти не впала у кіш під ґільотиною.

Похід свята почався з Бастилі на Марсове поле. Ніхто не звертав уваги на дощ. На призначеному місці для свята, яке побудовано у формі амфітеатру, на середині перед вівтарем Батьківщини служив святочне богослуження Тальран, епископ Отина і там в імя французького народу Ляфаст зложив присягу на вірність французькій конституції. Король перед військовою академією, окружений депутатами Національного Зібрання на трибуні, окрашеній синіми драперіями, повторив слова присяги, а тимчасом всі париські гармати гули на переміну з гарматами околиць.

Марія Антоанетта з піднесеними руками до неба показала роздражненій юрбі свого сина. На руїнах Бастилі, де висіла вивіска „тут танцюється" — до ранньої зорі танцювали молоді та старі разом. Цікаво, що по цім святі майже сто років не святкували 14. липня.

Французька історія того часу зовна ріжних історичних подій і кожний режім святкував це свято по свому розумінню. Підчас революції в роках алєгорії та апотеоз дух ідей Якобінів панував над цим святом. Святкували свято суверенности народів, свято сільського господарства, свято добродійности, свято доброго подружжа та славне свято „розуму", на котрому в городі Турлієрі головував Робеспер.

За Наполеона — можна сказати, ці всі влаштовувані свята та забави додавали нову силу та бадьорість його будучим подвигам.

Підчас Імперії почалися перші публичні безплатні вистави в операх та театрах, бо підчас Реставрації ніхто не старався про народні забави. „Те Деум", а по них прийняття були доступні лише вибраним особам. Але липнева монархія змінила це. Тоді влаштовано перше тридневне свято 27. липня. В перший день свята роздавали гроші та їжу, на другий день городжанська армія могла напитись до безпритомности, а на третій день було це найбільше свято, яке Париж коли міг бачити: штучні вогні, ілюмінації, парадні походи війська ще ніколи не були підготовлені так уважно, як на цей день. Все військо вилягло в шапках з медвежої шкіри, вечером на публичних балях можна було бачити, як танцюють не лише ґризетки та підстаршини, але також елеґантні „льви" з фризурами де Орлеан — тодішні елеґантні паничі.

В 1848 р. Республика святкувала з великим успіхом свята Конвенції. За Наполеона III. — 2. грудня святковано перше велике свято побіди державного перевороту.

Третя Республика 70 літ пізніше святкувала знову традиційне свято 1790 р. За президента Греві 14. липень знова став національним святом.

Словом: режім і імя національних свят мінялися. Але юрба і її радість підчас Наполеона, Филипа і III. Республики були ті самі і вони тими самими і донині залишилися. Французький народ і сьогодні є таким самим оптимістом і так само дитиняче віддається своїм забавам, як і в році 1790 у день національного свята. Тепер можна лише завважити, що на вуличних музиках зявилося кілька родів нових інструментів — як „банджо та саксофон", а все инше залишилося, як 150 літ тому.

Вулиця, танцюючі пари, національні кольори, прапори, лямпіони, гірлянди ті самі, які були давніше. Той самий штучний вогонь, народня дефіляда приваблюють над Сену та її мости мешканців Парижа.

Здається, що тут пливе життя безжурно, як у перші роковини, коли на руїнах жорстокости була вивішена таблиця: „Тут танцюється". Гуляють усі національности: други та вороги, вчорашні, нинішні або завтрашні.

Цього року в французькому національному святі свободи взяли участь султан Марока та Прімо де Рівера.

Іван Стасів.

З табору в Йозефові.

Йозефів 16. липня 1926.

Дістаємо для поміщення таке письмо з українського військового табору в Йозефові:

Дня 11. липня 1926 р. відвідав місто Йозефів президент Чеськословацької Республики д-р Т. Г. Масарик. Разом із місцевим громадянством, яке зі щирим захватом витало свойого освободителя і першого президента, поздоровили його також українські скитальці, інтерновані в Йозефівському таборі. На шляху біля табору, куди проїздив президент, построєно витальні ворота з українським і чеським написом, прикрашені тризубами та українськими й чеськословацькими прапорами. Перед витальними воротами уставилися мешканці табору в шпалір, а таборові діти з блакитно-жовтими прапорцями в руках заняли під проводом свойого вчителя п. Івана Лисого місце поруч чеської дітвори на міському майдані. Разом з заступниками місцевих урядових і громадських установ представлено президентові останнього команданта останків У. Г. А. в Ч. С. Р. сотника д-ра Івана Козака.

Дня 16. липня ц. р. відіхав з Йозефова транспорт стрільців і старшин на Радянську Україну, обіймаючий 113 скитальців із Східної Галичини. По словам радника представництва С. Р. С. Р. в Празі п. Калюжного більше транспортів на Радянську Україну не буде, так, що цей транспорт треба вважати останнім.

Відгуки дня.

Ради для делеґатів на чужину.

Раз на два—три роки доводиться галицьким Українцям брати участь у якійсь міжнародній нараді, конференції чи зїзді. Такі моменти мають величезне значіння для нас як нації, бо дають можність иншим народам пізнати нас, наш культурний чи економічний доробок і познайомитися з нашими домаганнями. Враження, яке чужинці винесуть з такого конгресу чи конференції, лишається потім на цілі десятки літ, бо тяжко припустити, щоби ті самі люде ще раз колинебудь зійшлися, поговорили й оглянули себе.

З огляду на те треба, і то конче треба, виробити правильник для наших делеґатів на міжнародні зїзди. Тому, що не стрічаю багато прихильників цієї думки, дозволю собі перший подати деякі вказівки, хоч і загальні та неповні.

Отже, як тільки трапиться нам нагода вислати наших делеґатів, повинні міродайні чинники подбати за все, що може причинитися до успіху поїздки. Не все можна вислати делеґатів саме тих, які до цього надаються, бо часто особисті відносини стоять тому на перешкоді. Головне тут, щоб їхали люде терпеливі і вперті. Вони тільки висидять до кінця всі засідання і впруться в кожний банкет. Знання чужих мов неконечне, бо як чужинець так дуже хоче довідатись щонебудь про нас, то нехай бестія вчиться по нашому. Що до рефератів і справоздань, то вони мають бути такі, які нам подобаються, а не такі, які лежать у програмі даного зїзду. Враження тоді буде капітальне, а про успіх — то вже й не говорити.

Самим делеґатам поручається: 1) Брать тільки одно і то саме убрання, в якім належить появлятися на всіх офіціяльних приняттях президентів, міністрів чи инших „риб". Таке одіння напевно вирізнить нашу делеґацію з безличи „висмокінґованих" і „вифракчених" чужинців і то вирізнить на нашу користь. Кожному впадемо в око і кожний буде розглядати нас. 2) Носити тільки каучуковий ковнірець, бо він абсолютно не втягає поту і дуже елеґантно блищить при електричному світлі. 3) Краватка може бути довільної краски, а навіть не дуже вона потрібна, бо ми є демократичний народ і не потребуємо вдавати панів. 4) Закупити тут у краю або навіть і в місці даного зїзду більшу скількість паперових серветок для завивання ліпших кусків мяса і смачніщих ковбасок. Тоді не треба буде сусіда просити відступити свою серветку. 5) Хто знає якусь світову мову, не повинен до того признаватися на зїзді, щоб чужинець не міг чогось про нас вивідати. 6) Після зїзду всадити себе до спірту і перейти на власність котрогось із чужих Музеїв зі сталою валютою.

Тих кілька моїх порад далеко ще не вичерпують усього того, що слід було би сказати в цій матерії. Але я признаюся що ще ніколи на ніякі міжнародні конференції не їздив, хоч маю саме убрання не вмію й жадної світової мови, а каучуковий ковнірець лежить у мене від кількох літ у шафі.

Нехай мені простять ті, що вже їздили коли я щось перепутав або пропустив. Це просто недостача досвіду і незнання правил дипломатичної поведінки.

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

У французькім уряді Ерріо не хотять узяти участи соціялісти. Ерріо робить спроби співпраці з Поанкаре.

Італія почала поважну санацію свого державного бюджету. Уряд обмежує видатки і сплачує довги. Французькі чужинні довги є вдвоє більші, як італійські.

У Парижі, як повідомляє жидівська телеграфічна агенція, дня 16-го ц. м. двох Українців, яких прізвища ще невідомі, стрілили до жидівського еміґранта Переца Штайна, якого тяжко ранили. Стріляючи атентатчики крикнули: „На маєш, паршивий Жиде, за замах Шварцбарта".

Катастрофальні бурі в Югославії.

Білгород, 18. липня 1926.

З причини наглої небувалої бурі розбився експрес на лінії Сараєво-Вавидовичі в Босні. Загинуло 170 пасажирів. З тоїж причини в околицях місцевости Аватин скупчені води розірвали греблю на просторі 23 метрів. По кількох годинах пірва розширилася до 30 метрів, наслідком чого коло 50.000 моргів землі залила вода. Король приїхав на місце катастрофи. Залізничий міст між Самборем і Віндковичами знесла вода.

НОВИНКИ.

— Українські справи в німецькій пресі. Німецька преса містить в останніх часах багато більших статей про становище на Радянській Україні й про положення Українців під Польщею. Із цього вичисляємо тут дещо важніше, що попало нам припадково в руки. І так поважний журнал „Der Arbeitgeber", орґан „Союзу німецьких союзів роботодавців", приносить статистичну статтю: „Die Bedeutung der Ukraina für die Volkswirtschaft der russischen Sowjetrepublik (ч. 12 з 15. червня 1925). В „Deutsche Wochenschau" (ч. 2 з 10. січня ц. р.) подибуємо більшу статейку „Die Statistik der Juden in der Sowjetukraine" а в щоденнику „Reveler Bote" (ч. 58 з 12. березня ц. р.) „Український лист з Харкова" про культурне життя на Україні. В „Tägliche Rundschau für Mittelschlesien" (ч. 84 з 12. квітня ц. р.) поміщена стаття О. К. про „Gefängnisse in Polen" з використанням українського матеріялу. Цілий ряд статей, присвячених українським справам, подибуємо в ковенськім щоденнику „Litauische Rundschau", між иншими такі важніші: Die nationale Bewegung in der Sowjetukraine (ч. з 19. VII., 1925), Die jüdische Kolonisationsfrage in der Sowjetunion (ч. 31 з 7. II. 1926), Die innere Lage in der Sowjetukraine (ч. 45 з 25. II.), Der angebliche Polonophilismus der ostgalizischen Ukrainer (ч. 48 з 28. II.), Die Lage der gr.-orient. Kirche in Polen (ч. 51 з 4. III.), Eine franz.-ukr. Intrigue (ч. 107 з 15. V.), Die bessarabische Frage (ч. 105 з 12. V.), Die russische Frage in der Ukraine (чч. 113 і 115 з 23. і 25. V.), Der Lemberger Prozess der ukrainischen Kampforganisationen (ч. 155 з 15. VII.), Die Lage der nationalen Minderheiten in Polen nach dem Maiumsturz (ч. 155 з 15. VII.).

— Характеристичний інцидент. Варшавська „Ржечпосполіта", а за нею инші часописи передали новинку, яку у Варшаві вже кілька днів раніше оповідали собі як пікантний інцидент: у кабінеті міністра закорд. справ Залеського мав конференцію марш. Пілсудський. Підчас розмови секретар міністра повідомив, що прийшов англійський посол Мак Мюллер. Марш. Пілсудський спитався, чи міністр не має нічого проти, коли він буде присутній при їх розмові. Міністр згодився. Розмовляли в трійку. Коли Мюллер закінчив свою розмову з міністром, марш. Пілсудський, кажуть, попрохав мін. Залеського, щоби він вийшов з кабінету, бо хоче порозмовляти з англійським послом у чотири очі. Ця поведінка маршалка має бути причиною димісії мін. Залеського. Ясно що правдивости тієї сцени ніхто не зможе перевірити. Це й для нас байдуже. Про неї оповідають для характеристики диктаторських ма тод. марш. Пілсудського.

про українського географа доказують, що міністр бажав зробити жест, бажав викликати добре враження та притім вивинутися від прямої відповіди на поставлені питання. Говорити на тій основі щонебудь про „щирість" нового міністра щонайменше передчасно, якщо взагалі в нинішніх обставинах можна говорити про якунебудь „щирість" польської політики у відношенні не тільки до Українців, але й до инших національних меншостей.

Бо невже новому міністрові — дарма, що тільки тиждень займає своє становище — не можна було познайомитися зі справами українського шкільництва? Невже він не міг бодай поверховно вглянути дотепер у великі маси інтерпеляцій, внесень і наглих внесень у шкільних справах, що залягають неполаднаними в міністерстві і в соймі та сенаті, в їх освітніх комісіях, які вносила українська парляментарна репрезентація і не дістала на них ніяких відповідей чи пояснень? Отже є в розпорядженні міністерства багато і то дуже багато матеріялів про мартирольогію українського шкільництва! Їх не треба новому міністрові аж доставляти, його не треба аж спеціяльно інформувати. Він же не в Женеві і не в Парижі, а у Варшаві.

Правда, що цілий штаб урядовців міністерства освіти — це тіж самі типи україноїдів, що їх допасував до себе б. міністр Грабський Ст., правда, що на всіх відповідальних становищах у шкільних кураторіях сидять теж ендеки і хієни всесильних за Грабського організацій народових, які не представлять, або й не схочуть представити новому міністрові фактичних даних про теперішній оплаканий стан українського шкільництва, як наслідок політики Грабського, але натеж А. Суйковський є міністром, щоб усю гу камарилю Грабського прочистити, щоби в те гетто національного канібальства впустити дещо свіжого воздуха, та й щоби взагалі прочистити атмосферу. Дещо можна було зробити навіть за час одного тижня. Та цього не видко.

Дуже дивними в устах теперішнього міністра звучать слова про те, що, мовляв, „висліди моєї праці будуть залежати також від українського громадянства: чи воно схоче мені допомогти своїм становищем, чи буде займатися виключно вічами і оголошуванням скрайніх, ворожих нам гасел."

Цікаві це слова, що вийшли з уст польського лібералa, з уст ученого професора і накінець з уст поважного політичного діяча, що здає собі справу з того, що таке політична неволя, що таке політичний, культурний та економічний гнет. Цеж він, теперішній міністр А. Суйковський, випустив цього року друком книжку п. н. „Polska Niepodległa", в якій в ярких і рівночасно проймаючих фарбах змальовує культурну неволю польського народу під царською Росією. З тієї книжки ми позволимо собі зацитувати один уступ. Обговорюючи польське приватне шкільництво, на яке дала Полякам дозвіл царська Росія по японській війні, тобто по першій революції 1905 р. він пише дослівно: „Jako szczyt cynizmu rosyjskiego należy przytoczyć fakt, że w tych szkołach polskich, pozbawionych wszelkich praw państwowych, cała geografja i historja musiały być wykładane po rosyjsku przez nauczycieli prawosławnych".

Новий міністр бажав би, щоби за його міністрування цього не було! Певно, що йому як лібералові та міністрові це може бути прикрим, та він дуже добре розуміє, що инакше бути не може. Пощож у такому випадку говорити про те, що, мовляв, Українці моглиб йому допомогти мовчанкою? В чому? На основі інтервю не знаємо, що хоче зробити новий міністр на полі шкільництва і не бачимо дотепер ні одного його кроку, який заповідав би зміну дотеперішнього гнету на культурному фронті.

Ми хочемо бачити ту боротьбу мін. Суйковського з цинізмом польської шкільної влади, який вона управляла на полі українського шкільництва, а який так пятнував він сам у б. Росії. Ми далі будемо і мусимо вести боротьбу за власну школу так, як вели, а це вже справа міністра, чи він її буде вважати помічною у своїй боротьбі, чи шкідливою. Льогічно беручи всю справу, новий міністр, якщо він направду хоче виправити бодай частину кривд, нанесених українській школі, повинен саме в тій нашій боротьбі бачити піддержку для себе, навіть коли вона має виключно вічевий і непримиримий характер, а не навпаки! Та таким міністром, з таким розумінням справи, не був дотепер ніякий Поляк, не буде ним і проф. Суйковський, а це видно хоч би з його інтервю, абстрагуючи навіть від вчинків, яких ще нема і ледви чи будуть.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Повени в Югославії.

(Від власного кореспондента).

Білгород, 15. липня 1926.

В останні часи все таке дрібязкове та нецікаве в місцевім політичнім житті, що просто таки ні про що писати. Пашіч сидить уже довший час в Карльсбаді, поправляючи своє здоровля. Радіч теж був поїхав на береги Адрійського моря, щоб там лекше використати свою обіцянку — мовчати, але вряди годи таки не витримує і скликує ріжні зібрання, на котрих, як звичайно, нападає на всіх та критикує своїх спільників радикалів. Це все занадто буденне і звичайне. Єдина більшменш значна подія з політичного життя — це є виключення міністра Нікіча з хорватського клюбу. Одначе тому, що парлямент тепер на відпочинку, він спокійнісенько лишається і надалі на свойому місці в міністерстві.

Наскільки мляві та нецікаві політичні події в Югославії, настільки бурхливо - неспокійною стала тут природа, заливаючи все страшними зливами, руйнуючи цілі села та затопивши найбагатші хліборобські місцевости. Повінь набрала дійсно катастрофальних розмірів, лишивши тисячі людей без стріх, знищивши у своїх бурхливих хвилях не лише посіви, а навіть і сади, повиривавши дерева з корінням.

Найбільше потерпіли від повени місцевости, що лежать понад берегами Дунаю, котрий плодючі землі перетворив тепер у безмежні води велитенських озер. Люде борються при помочі державних інженірів та війська день і ніч з водою, насипаючи високі вали, щоб зберегти ще не залиті місцевости, але вода в ріках постійно прибуває і кожного дня приносить нові нещастя. Так цими днями залила найбагатший взірцевий державний маєток Бельє. Вода прорвала там не лише земляні вали, але й бетонові і за короткий час перетворила багате культурне господарство у страшну опустілу місцевість, дійшовши на долині аж до 18 метрів глибини! У великих лісах цього маєтку було дуже багато напів диких оленів та сарн, котрі здебільшого потопилися. До цього часу знайдено вже біля 1000 трупів цих звірят, не ра-

---

МАРФЕИ САВА.

Відень ухом і оком.

Враження студента Усусуса.

Чи чули ви, вуйку Никифоре, що це „радіо"?

Це щось подібне до телефонічного апарату, тільки без дроту. В культурних краях радіо апарати поширені до тої степени, як нпр. стінний годинник або зеркало. І найбідніша віденська перекупка купує собі алюміньову слухавку, коробчину завбільшки пів цегли і „антенну". В коробчині цилїндр з папендеклю навинений густо дротом і кришталь. Антенна — це мідяний тонкий дріт, звинений у чотирокутник ріжної форми і величини. На даху, в хаті під стелею або денебудь уставляється антенну, получену з коробчиною і з землею дротиком. Коробчину лучиться зі слухавками. Все разом коштує 25—30 п. золотих.

В неозначенім віддаленні (на десятки, сотки, тисячі кільометрів) знаходиться централя, звідки при помочі електричної сили й апаратів розходиться голос у формі тремтінь у повітрі. В означених годинах закладає віденська Mitzi чи Friedy на вуха слухавки і чує концерт, музику, спів, промову, виклад; навіть у ліжку, положившись до сну. Грамофон шипить, а голос радіоапарату природний, чистий.

Ідіть ви на прогульку за місто, то й там побачите вигідного Віденця на леваді або в лісі з радіоапаратом.

А в парках? Крісла або лавки стоять рядом. Жадний зарібку віденець порозкладає кріслами кільканацять слухавок, уставить антенну з причандалами на траві — а, ви, вуйку, сідайте на крісло і за пару сотиків слухайте „театру", музики. Так деякі слухають наукових викладів або й учаться чужих мов. Крамниць з радіоапаратами багато; трапляються і дві — три біля себе в сусідстві. Щоби привабити цікавих і для реклями, крамарі мають трубові голосниці, подібно як у грамофоні. Вечером, коли шалений уличний рух і гамір стихає, можна, йдучи вулицею, почути могучий спів з голосниці: оперу або концерт.

... Могутня ріка Дунай.

Тепла, маєва погода привабила тисячі людей над воду, на свіже повітря. В центрі двоміліонової столиці клекіт, стукіт, гамір, рух трамваїв, тисяч авт. Вулицями непомітний порох, туманами стелеться сірий дим бензини з авт і мотоциклів.

Зелена площа берега, т. зв. Überschwemmungsgebiet, залюднена кільометрами, на милі вдовжину Віденцями. Одні ходять, инші сидять, ще инші приглядаються до мальовничого краєвиду на ріці. Більшість у купелевих одностроях, дрімаючи, париться на сонці. Мов дібране військо-улани, між ними розкішні, здорові, рослі, веселі, гарні фігурки віденок у костюмах.

І тут видно місцями радіоапарати.

Лагідний приємний вітрець колише шувари. В далечині стадо білих мев то пірне у хвилі — то зрине над водою. Шибають по воді англійські регати, жубонять моторові лодки, вганяючи навзаводи. Колишуться ряди прибережних рибацьких понтонів.

Знизу від Будапешту пливе мадярський корабель „Erzsébet Királyne". Тупо і глухо гуде в ньому машина; везе вантаж. Надбережні крани здовж Donaukai, грізно настовбурчивши ребра, ждуть роботи...

Маєстатична панорама з високого Reichsbrücke лишається надовго в памяти.

... Величезний і величний віденський ратуш.

18.700 m² землі під будинком. 154 m. тягнеться в довжину і може стільки в ширину. Вежею сягає висоти 103 m. вгору. На вершку головної вежі стоїть в гордій поставі „залізний муж". По боках стрункої, головної вежі, фронтом до бульвару (рінгу), є ще по дві менших. Будівля, одна з найкращих у світі, стрункий готицький стиль, має безліч вікон, прикрас, фресків і як цілість притягає око кождого глядача.

По війні Австрія втратила право до чужих копалень у Чехії і, замісць з вугля, черпає тепер Відень доволі електричної сили та світла з енергії Дунаю.

З нагоди свята республики, — вечером надзвичайна ілюмінація ратуша. В означенім порі на бульварі (Ringstrasse), на відтинку ратуша, завмирає рух возів, автомобілів, омнібусів і трамваїв. Сильні кордони поліції перепускають цікаву публику на широчезний бульвар тільки в однім напрямі. Лави народу поволі пересуваються від парляменту до університету.

Казковий настрій. Перед очима будинок-велитень сяє увесь світлом серед нічної темряви. Мертва тиша надає будівлі святочної поваги. Кожна шпарочка, кожна лінія, кожне вікно купається в світлі. Це неможливо було завісити лямпок, туди кидають проміння рефлектори. Навіть на вершку ратуша сяє „Der eiserne Mann". На небі бліді плями від промінів рефлектора.

..Hochstrahlbrunnen!

З нагоди свята 1. травня водограй іде також в рух вечером. Довкола камінного басену величезних розмірів у городі на стежках перед Бельведером ждуть сотки, тисячі народу. З отвору (завбільшки 15 сантиметрової гавбиці) між камінюками посередині басену витрискує стовп води... — чимраз вище й вище і сиплеться течією до висоти 20 м. За добру хвилину бухає зпоміж камінюк широким перстенем вода. У віддаленні кількох метрів від середини, в колі знову витрискує зпоміж каміння вверх шість нових промінів. Серед пітьми при світлі електричних лямпок, уміщених в дні басену, з отворів, немов кульки живого срібла, сиплються потоком в повітря тисячі, міліони крапель...

Веселка на небі має сім кольорів: червону, помаранчеву, жовту, зелену, блакитну, фіолєтову і пурпурову. Лямпи на дні басену кидають барвисте світло і проміння живого срібла замінюються в кольори. Середина пурпурова, тут жовтий, там зелений, подальше помаранчевий, червоний... стовп води. Всі проміння грають сімома барвами, що непомітно переходять з одного в другий.

А глядачі все нові й нові.

Грицю з Кобак, дивися, тішся і любуйся, бо як вернешся до рідної хати, то мусітимеш загулити очі та вуха.